

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 "
 Helyben hához hordva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

Aszerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrzésére nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 23.

Hol épüljön az új megyei kórház?

Április hó 11-én szemlét tartott a kórház építő bizottság, hogy megállapítsa az ujonnan építendő megyei kórház helyét. Megszemlélte a kórház- (régii Hidegser) utcai telkeket: az elmekórházon túl lévő régi kórházi temetőt és a Diósi-féle szőlőtelepet, azután a város tulajdonát képező Rulikovszky-uti területet és végül az Epreskert mögötti, részben szintén a város tulajdonát képező területet. De nem jutott megállapodásra.

A régi temető egymaga kicsiny, a mellette lévő Diósi szőlőtelep — bár terjedelme folytán és egészségügyileg megfelelne — méregdrága; a Rulikovszky-uti hely egészségtelen és az Epreskert környéke szintén nem kórház célra való.

A miniszteri kiküldött azt mondta, hogy próbáljanak más területet keresni. Ezen kijelentéséhez azon vélemény fűződött, hogy a város területén ilyen telek nincs.

Pedig van és pedig részben — mintegy 3 kath. hold — már a kórház tulajdonát is képezi.

Értjük a Törkömerő hegynek, az elmekórház telkével kapcsolatban lévő oldalát, mely a városra néz és itt a Kolozsvár felé vivő vasuti sín pár, délkelet-ről a Hidegser (kórház) utcai Hoványi-telek, északnyugatról pedig az ujonnan épült Szántó és más villák által van határolva.

Ezen a területen belül, a tulajdoni vázlatrajzról szemléltethető helyen fekszik az említett és a kórház tulajdonát képező, Göndöcs-féle, 2 hold 1058 □-öl terjedelmű sáv is.

Megjelöltük, a mellette jobbra-balra fekvő telkekből való kiegészítéssel, az ujonnan építendő kórházhoz szükséges, véleményünk szerint legmegfelelőbb és elegendő területet is.

Ez a terület még hozzáférhetetlen, de hozzáférhetővé lehetne tenni azzal az életrevaló utcanyitási tervvel, mely szerint a vasuti sín páron felül, vele párhuzamosan húzódóan, a Szántó-féle és többi villák előtti ut folytatásaként, a Gerliczy-palota melletti hegyi utat a Hidegser-utcával összekötő villasor létesülne. Amint az vázlatrajzunkon szintén szemléltethető.

A Törkömerő hegy a megjelölt helyen szelid hajlásu, épen azért jelöltük meg ott és így a csoportos építkezésre is nagyon alkalmas. A szőlőföldek itt nagyobb részt még nincsenek betelepítve, ami elsősorban a Kórház telkét szolgálta. »Város«-ra jelentős, mert ezekből a parlag földekből bizonyynára olcsóbban vásárolhat még annyit, amennyi a meglevő 2 hold 1058 □-ökhöz szükséges, mint a Diósi-féle telepből, melyet a rajzunk szintén feltüntet.

A Diósi telep egy teljesen modern, kultur terület, melyet mindaddig, míg alkalmas terület másutt is van, vandalmódra épen humanitarius célnak áldozatul dobni nem stilszerű. Ezt igazolja az a horribilis és a gazdaságát kétszeresen meghaladó ár, melyet tulajdonosa érte kíván.

Tervünk szerint körülbelül 6 kat. holdat kellene a Városnak vásárolni csak. Tehát már a mennyiség is számottevő, mert a Diósi telep 12 kat. holdnál is több; épen egy kis holddal. Ha tényleg reá kerülne a sor azt hisszük ezt »részben« nem is volna hajlandó Diósi alkuba bocsájtani.

De az utca nyitás ténye maga egy olyan fegyver a város kezében, melyet akarva nem akarva respektálnak az érdekelt tulajdonosok a kórház céljaira megvenni szándékolt terület árának meghatározásánál. Mert az utcanyitással aránytalan recompensatiót nyernek földjeik magas áron való értékesítésében. És míg az utcanyitás engedélyezése a város joga, addig az utcanyitás címén kétszeres jogot nyer az 1881. évi 41. t.-c. 3. §. alapján a kisajátításhoz. Ez a jog szintén csak ér valamit az árak mérsékelhetése szempontjából.

Mi legmegfelelőbbnek találtuk a megjelölt helyet. De ezen lehet változtatni; a szerint a mint szakértelemmel a terület, vagy az árakra nézve az egymással concurráló tulajdonosok között a bizottság megfelelőbbet talál.

Nagy előnye ennek a helynek, hogy a vasut közvetlen közelében fekszik. Ezt a szempontot külön figyelmébe ajánlotta a miniszteri kiküldött a bizottságnak, pl. a Rulikovszky-uti hely 2-ik nagy hátrányaként épen ezt említette.

A Gerliczy-palota melletti hegyi utat vázlatunkon megjelölt, biztonsági okokból ferde átjárón közeli összekötést közvetít a vasut felől.

Ez a vasuti átjáró az egyedüli, ami némi finánciális gondot okoz. Ez is nagyobb részt a kereskedelmi kincstár terhét képezné. De bármily mérvben igényelné a város hozzájárulását, ez előbb utóbb úgy is meg kell hogy legyen, mert a mostani átjáró sem a forgalom, sem a biztonság igényeinek nem felel meg.

Az új utcával hozzáférhetővé tett terület nagy előnye még, hogy összefüggésben van az elmekórházzal, ami adminisztratív szempontból, ha nem is első rangú követelmény, de mindenesetre számottevő körülmény. Összefüggésbe hozható esetleg a mostani kórházi telkekkel is, ha t. i. a bizottság úgy találná, hogy ilyen elhelyezés mellett azt is használni tudná.

Az utcanyitás eszméje már első alkalommal élénk érdeklődést keltett és általánosan tetszett nemcsak a város hegyvidéki fejlődését ohajtó közönségnek, hanem illetékes helyen is.

Minden hegyvidéki város ily irányban is fejlődik, vagy kell, hogy fejlődjön. Az okok kézenfekvők. Budapest, Pozsony, Sopron némileg Kolozsvár, Brassó legvonzóbb lakó, szórakozó és kiránduló helyei a környező dombokon vannak. Nagyvárad ezzel az utcával lépne sorukba.

A Fő-utcán, a vasut felé sétalót mily kellemesen lepi meg az a pár villa, melyeket már egyesek elég izléssel a vonat menti hegyen fölépitettek. De mily kellemes, lélektisztító látványban van naponta részük maguknak az ott fönn lakó polgártársainknak. Legfőképen pedig mily egészséges, az ott fönn lakás. És ha szükségleti alkatrésze ez, az ép ember életmódjának, mennyivel inkább az a betegnél, kit a lélek szárnya gyakran segít ki betegségének békóiból.

Mind olyan indokok, melyek az utcanyitás és vele kapcsolatban az új kórháznak fölvetett eszménk szerinti helyen való fölépitése mellett érvelnek. Ennek az új utcának megnyitása csak idő kérdése lévén, itt van reá a legjobb alkalom.

A vele kapcsolatos új vasuti feljáró nehézségei a kórházzal épen háromszorosan vannak ellensúlyozva.

Az utcához szükséges telekrészeket a telektulajdonosok — épen a már említett okból — tudomásunk szerint készséggel bocsájtják ingyen a város rendelkezésére.

Azon esetre, ha az eszme megvaló-

Figyeljék meg PFAFF kirakatait!

sulna, kiegészítésül megtoldottuk a kórháznak a városból való könnyebb hozzáférhetősége, az új épülettömb szépségeti érvényesülhetése szempontjából indokolt gyalogfeljárók létesítésének eszméjével. Ezek már csak terhet rónának a városra, épen azért csak másodsorban és annyiban jöhetnek figyelembe, amennyiben az említett kettős szempont a hozzáférhetőség, szépséget a város megterhelhetőségét megengedi.

Két üres, erre való telke van a Fő-utcának ezen az oldalán; ott a hol fekszenek, kitüntettük a vázlatrajzon is. A Fő-utával ismerősök tudják, melyek azok; azért épen másodlagos mivoltuk miatt most még nem tartjuk időszerűnek közelebről meghatározni.

Ajánljuk az eszmét az építő bizottság és miniszteri kiküldött figyelmébe már csak azért is, hogy legyen gátja a konkurencia révén az aspiráns telektulajdonosok aránytalan követeléseinek.

Zichy Aladár Bécsben. Zichy Aladár a király személye körüli miniszter tegnap Bécsbe érkezett.

Szterényi és Popovits esküje. Szterényi és Popovits államtitkárok nem jelennek meg most a király előtt, hogy letegyék a titkos tanácsosi esküt.

A bán lovagias ügye. Zágrábból jelentik, hogy báró Rauch Pálnak Medakovics Bogdánal, a horvát tartománygyűlés elnökével való lovagias ügye holt pontra jutott. Medakovics segédei tudvalevőleg azt az álláspontot foglalták el, hogy a bán egyáltalán nem képes elégtételadásra s ezt azzal okolták meg, hogy már a koalíció manifesztumában lévő sértésekre sem reagált. Mivel a két fél

segédei nem bírtak megegyezni, becsületbíró-ságot küldtek ki, melyre a bán segédei még szombaton este gróf Erdődy Tamást és gróf Jankowich Aladárt neveztek meg. Medakovics segédei azonban még eddig nem neveztek meg a becsületbíráikat. Az affér már hét napja húzódik.

Betyárvilág az élesdi járásban.

A csendőrség, telefon, vasut életbeléptetésével kihalt a betyárvilág romantikája s az egykor rettegett szegénylegények maradványai szétszórta, mint békés iparosok éldegélnek és mesélnek a régi szép időről. Ma már akik megtámadják a békés embereket s kifosztják őket, ma már nem betyárok, hanem rablók, akik nem lóháton, lobogó ingujban nyargalásznak, hanem alattomosan álkulcsal nyitják ki lakásukat és lopnak onnan ruhadarabokat. Ezek nem betyárok, hanem közönséges tolvajok, akik meghunyászkodva görnyednek össze a legelső rendőr láttára.

A régi romantikus betyárvilág azonban még mindig nem pusztult ki teljesen. Egy-egy helyen felütik fejüket a kisebb csapatok, de ezek nem hosszú lélegzetűek rövid idő alatt feloszlanak, mert hisz ma már lehetetlen az ő létezésük.

Ilyen betyárvilág felelevenítésről ad hirt most élesdi tudósítónk.

Tudvalevő, hogy az élesdi járás bércektől borított területén a legtöbb helyre közönséges vicinális ut vezet, ahol csak akkor járnak az emberek, amikor valamelyik községben vásár van, vagy ha valami választásra készülnek. Ezek az utak legtöbb helyütt erdőközön vezetnek keresztül, melyben még egy-egy számoça-, vagy ibolyaszedő lányon kívül csak a legelésző kecskenyáj járt.

Békés volt ez a vidék. Az emberek a megélhetésükre eleget kerestek, politikával ők nem foglalkoznak, foglalkozik helyettük a sok kortes, ők végzik a rendes napi munkát, ami lefoglalja őket. Ezek a békés emberek a románok. Most a vidék nyugalmanak harmoniáját egyszerre felzavarja egy csapat ember, akik nem közülök valók, valami idegenek, városból idevetődött munkanélküliek.

Mint az élesdi járásból többen mondják, Cigányfalva környékén fegyveres betyárok tanyáznak. A betyárok valósággal rettegetésben tartják a vidéket, mert az erdőben ütötték fel tanyájukat és onnan indulnak el portyázni az utasokra.

A múlt héten egy áruval megrakott szekeret támadtak meg a fegyveres betyárok és azt teljesen kifosztották. A kocsi tovább engedték lovastól s a kifosztott szekérrel együtt. Tegnapelőtt a betyárok ismét jelentkeztek és pedig az ujlaki uton.

Az ut Tatarosra is vezet s mindenütt nagy erdőségben halad. Ezen az uton akart keresztül menni este 9 órakor Czeizler József ispán. Az erdőben már jó ideig haladt, mikor egyszerre lövés dördült el mögötte és egy golyó sivitott el füle mellett. Az ispán a lövés után fegyveréhez nyult, azonban a sötétség miatt nem látott az erdőben és így nem láthatta az illetőt sem, aki a lövést ő reá irányította. Az illető támadó másodsor már nem lőtt, úgy látszik eltévesztette szem elől az ispánt.

A két eset nagy izgatottságban tartja az egész vidéket s a lakosság csak jól felfegyverkezve mer az utra menni. A betyárok ki-nyomozása után megindult a széleskörű nyomozás.

Változások a vasuti menetrenden.

Május 1-én lép életbe a magy. kir. államvasutakon a nyári menetrend. Az új menetrend Nagyváradot csupán csekély mértékben érinti, de azért olyan ujitások is vannak benne, amelyek az utazó közönség kényelmére szolgálnak.

Igy ezután a délelőtti órákban is lehet Nagyváradról Kolozsvár és Brassó felé utazni. míg eddig hajnali 2 órától délig ez irányban nem volt közlekedés.

Előnyös az is, hogy a bihari vasuton déli 12 óra 31 perckor induló személyvonat ezután nemcsak Margitáig, hanem Szilágysomlyóig közlekedik.

Fontos ujtás a fürdővonatok menetrendjében, hogy május 1-től teljesen külön vonatok

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Két levél.

II.

Édes fam!

Szokjál hozzá ahhoz a gondolathoz, hogy a munka testi és szellemi egészségünk fenntartásának legfontosabb eszköze. Az embernek első és megmáshatatlán rendeltetése, hogy arcának verejtékével keresse a maga kenyerét. De, mi-ként Anfeland mondja, a tapasztalás fizikailag is igazolja ezt az alaptételt. Aki eszik anélkül, hogy dolgoznék, annak nem izlik az étel. Ha nincs mindig helyes arány az erőlk elkopása s ugyan-azoknak megújítása között, tehetetlen, hogy az ember egészséges és hosszú életű legyen. A tapasztalás mutatja, hogy egyetlen lustálkodó ember sem ért el magas kort, holott a legderékabb öreg emberek mind teljes életökben a legtevékenyebbek voltak.

De nemcsak a testi, hanem a lelki télen-ség is megárt — s ami látszólag időnket oly kegyetlenül hosszúra nyújtja, az unalom, épp az legjobban rövidíti meg életünket; könnyen meggyőződhet az unalom pusztító hatásáról a testre, ha egy unatkozó embert figyelmesen megsejmelés. Ásítózni kezd, ez már elárulja,

hogy vére nem folyik át akadálytalanul a tüde-jén. Ennek következménye viszont a szívek és a véredényeknek gyengülése és elernyedése. Ha ez az állapot tovább tart, vére fejéhez tódul és megalszik. Az emésztő szervek szintén kez-denek gyengülni és ernyedni, az ember fáradt-nak, levertnek, felfuvódottnak, hypochondrikus-nak érzi magát. Szóval, az egész testműködése gyengébbé lesz és rendetlenné válik, ilyen álla-pot pedig, mely a testnek leglényegesebb mű-ködését zavarja, lehetetlen, hogy meg ne rövi-dítse az életet.

Gyakran észlelték, hogy a katonák és mun-kások erős, egyforma foglalkozás mellett sor-sukkal meg vannak elégedve, míg ha télen-ségre kényszerítetnek, bűnös összeesküvésekre, sőt lázadásra vetemednek. Mi is mindnyájan hajlandók vagyunk arra, hogy sorsunkkal elé-gedetlenné legyünk, mihelyt egész napon át semmi dolgunk sincs. Akinek keményen kell dolgoznia, időt sem talál arra, hogy magát sze-rencsétlenné érezze és a lustaság minden bűn-nek a kezdete. »Munka, még pedig kemény munka, föltéve, hogy mértékkel folytatatik — mond Sir John Lubbosk — magában véve fő forrása a boldogságnak. Mindnyájan tudjuk, mi-lyen gyorsan telik az idő, ha illő foglalkozásunk van, míg a semmittevőnek percei mintha soha

sem akarnának elmúlni. A munka elüzi a gon-dot s az életnek apró bajait. A dolgozó ember nem ér reá duzzogni és magát agyonbusulni.

Sokan azt hiszik, hogy a mai kulturembe-rek csak pénzért dolgoznak s hogy mindnyájan alkalmasint télen-ségbe merülnek, ha nem mozgatna bennünket folytonosan a pénzbeli nyereségvágy, a munkabérre való kilátás. Ez csak az embereknek igen kis számára nézve áll, akik, ámbár művelt társadalomban élnek, még sem emelkedtek túl a vadak hajlamai fölé. Kortársainak tulnyomó többsége már származá-sánál fogva több nemzedéken át annyira meg-szokta a munkát, hogy azt alig nélkülözhetné, sőt akárhányan készek volnának pénzért szerezni maguknak munkára való alkalmat, ha ez nem kínálkozna ingyen.

Vannak gazdag emberek, kik megfelelő tiszteletdíjért az orvossal állapittatják meg napi foglalkozásukat, mert úgy látják, hogy édes a munkásnak álma, akár keveset, akár sokat egyék, míg a gazdagot a fölösleg nem engedi aludni. Az orvos utasítására fát vágnak és ap-ritanak, vagy az evező mozdulatait külön e célra kitalált gépekkel utánozva izzasztják ma-gukat, nehéz súlyokat emelnek, buzogányokat forgatnak, gummitömlőket húzgálnak, tornásznak és lovagolnak, halásznak és vadásznak, hegye-

Az Érmelléki Kereskedelmi Részvénytársaság

borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

közlekednek úgy a Püspökfürdőbe, mint a Félixfürdőbe.

Az igazgatóság jelentésének minket érdeklő része különben a következő:

A jelenleg Budapestről dulután 2 óraker induló és a Budapestre délután 1 óra 10 percker érkező brassói gyorsvonatok június hó 1-től kezdve Predeálig, illetve Predeáltól fognak közlekedni, hol csatlakozást nyernek Bukarest felé, illetve felől.

A Kolozsvárról reggel 6 óra 11 percker Brassó felé induló és a Brassó felől éjjel 10 óra 50 percker Kolozsvárra érkező gyorsvonatok május hó 15-től szeptember hó 15-ig Kolozskara állomáson feltételeesen megállítanak, ellenben az utóbbi vonatnak Apahida állomáson való megállítása május hó 15-től szeptember 15-ig megszüntetetik.

A Tövisről délelőtt 9 óraker Kolozsvár felé induló és Kolozsvár felől este 8 óra 5 percker Tövisre érkező személyvonatok forgalma folyó évi június hó 1-től kezdve a tövissegesvári vonalra is kiterjesztetik.

A jelenleg Budapest és Püspökladány között egyesített nagyvárad és debreceni nappali személyvonatok irányok szerint elkülönítve külön-külön fognak közlekedni.

A nagyvárad rész Budapestről délelőtt 8 óra 20 percker és a debreceni rész d. e. 9 óraker fog indulni, az ellenirányban a nagyvárad rész Budapestre, úgy mint jelenleg este 6 óra 40 percker, a debreceni rész pedig este 8 óra 20 percker fog érkezni.

A személyszállítás jelenleg Nagyváradról reggel 5 óra 45 percker Csucsára induló tehervonatnál Kolozsvárig és a jelenleg Kolozsvárról délután 12 óra 24 percker Székelykocsárdra induló tehervonatnál Tövisig fog kiterjesztetni.

Ennél fogva a vonat Tövisen június hó 1-től az onnan délután 5 óra 10 percker Brassóba induló új gyorsvonathoz csatlakozást nyerek s így Nagyvárad és Brassó között egy új nappali, részben gyorsvonatu összeköttetés létesítetik.

A debrecen—nagyléta—vértesi és sáránd—derecskei vonalon: Derecskéről Sárádon át Debrecenig a múlt nyáron vásár- és ünnepnapokon közlekedett esti vonat az idén is május

hó 17-től bez. szeptember 13-ig ugyanazon napokon közlekedni fog.

A székelyhid—szilágysomlyói vonalon: A jelenleg Székelyhid és Margita között közlekedő délutáni személyvonatok forgalma a margita—szilágysomlyói vonalra is ki fog terjesztetni.

A nagyvárad—püspök-fürdői és felix-fürdői vonalon: Nagyvárad és Püspök-fürdő illetve Félix-fürdő között a múlt nyáron forgalomban volt fürdővonatok az idén is ugyanazon időtartamban, de külön-külön és pedig Nagyváradról közvetlenül Püspök-fürdőbe és vissza, illetve Nagyváradtól közvetlenül Félix-fürdőbe és vissza fognak közlekedni, minélfogva a püspök-fürdői vonatok Félix-fürdőt és a felix-fürdői vonatok Püspök-fürdőt ezentul érinteni nem fogják.

A dánosi rablógyilkosság.

A cigányharamiák pöre.

Pestvármegye közgyűlési termébe, a megyei közigazgatás székházába ma a büntető igazságszolgáltatás költözött be, hogy ítélezzék a dánosi hajmeresztő vérengzés elkövetésével vádolt kóborcigányok fölött. A pestvidéki esküdtbiróság tárgyalja a nagyszabású bünpört, melynek vádlottjai valamennyien cigányok. Az előrelőthatóan hetekig tartó tárgyalás kezdetét reggeli kilenc órára tűzte ki a bíróság. A közgyűlés termét már nyolc óraker ellepi a szenzációra éhes publikum.

A dánosi rablógyilkosságban megindult nyomozás és vizsgálat hét hónapig tartott, míg végre az ügyészség az idén februárban vádiratot adott. A vádirat gyilkosság, rablás, lopás, orgazdaság és megbecstelenítés büntetetei miatt vádolja meg a cigányokat, akiknek névsora a következő: Lakatos János, Kolompár-Balag Tuta, Surányi Ignác, Surányi Márton, Lakatos Lajos, Lakatos-Balog János, Lakatos János, (Sztojka Bajka) Lakatos János Kuna, Németh Vrana, Lakatos Julcsa Luterna, Surányi Csoroszlja, Surányi Lidi Lizí, Kolompár Zelli, Lakatos

Erzsi (Dola), Kolompár Buer, Surányi Julcsa Lakatos Mari és Lakatos Róza.

Az ügyészség a letartóztatott cigányoknál talált bűnjelkekből Lakatos Róza és Lakatos Murza vallomásából teljesen bebizonyítottak állítja a terheltek bűnösségét. Különösen Lakatos Róza cigányleány volt nagy segítségére a nyomozó hatóságnak, mert ez a tizenégy éves teremtes megborzdát a rémes tettől s az első pillanattól kezdve bűnbánóan tőredelmes vallomást tett a kegyetlenül végrelajtott bűnygyben.

Az esküdtszék elnöke: Rónay Kamil kuriai bíró, szavazó bírák: K. Nagy Sándor és Sz. Kiss Gyula. Jegyző: dr. Bieber Gyula. A közvádat dr. Gaal Endre, a pestvidéki ügyészség vezetője képviseli.

A védők: dr. Dési Géza, dr. Battlay Dezső, dr. Hevesi Illés, dr. Baumfeld Lajos, dr. Baczó Albert, dr. Veigelsberg Viktor, dr. Blauner Mór, dr. Elek Mór, Hets Béla, Hannibál József, dr. Sztéhlo Aladár, dr. Rácz Géza, dr. Bangha Sándor, dr. Pátkay Dániel, dr. Bakonyi Pál és dr. Gleichmann Lajos.

Rendes esküdték: Eliás Adolf, Birder Imre, Surányi Károly, Vattay Gusztáv, Nagy Lajos, Péterfy Tamás, Bánóczi Miklós, Illés Sándor, Grossmann Jenő, Erdélyi Mihály, Noszkai János, Várkonyi Bálint.

Pótesküdték: Beliczay Tamás, Magyary Kossa Sámuel és Mares Gyula.

A tárgyalásra megvan idézve tizenegy sértett és hetvenhat tanu. Orvosszakértők lesznek dr. Szikszay Sándor és dr. Andreánszky Jenő törvényszéki orvosszakértők.

Az elnök legelőször Lakatos Rózát vezeteti elő, akinek legnagyobb szerepe lesz a pörben. A kis sovány arcú leány értelmesen mondja tollba személyazonossága adatai:

Az elnök: Hogy hívnak?

— Lakatos Róza.

— Hát a másik neved?

— Kolompár Lina.

— Hány éves vagy?

— Tizenégy.

— Mi a mesterséged?

— Csak úgy járunk.

Ő is vádlott, de mint teljes beismerésben lévő külön elbánásban részesítik.

Azután elrendeli az elnök a vádlottak be-

ket másznak és messzebb gyalogutakat tesznek, mint a falusi postások — szóval önként, de sőt a saját pénzükért olyan munkát végeznek, melyet más körülmények között más emberek hasonló módon kenyérkeresetképp szoktak végezni. A munka sokaknak, főleg öreg embereknek annyira szokásukká és szükségletükké vált, hogy hozzátartozóik joggal életükért agódnak, ha végül minden foglalkozástól visszavonulnak, hogy a jól kiérdemelt nyugalmat élvezzék.

Az a buzgóság is, amelylyel a sportnak különféle neveit üzik, bizonyíték arra, hogy az embereknek testileg dolgozniuk kell, hogy egészségesek maradjanak és hogy éppen a fizikai kifizetés szükséglet, melynek kielégítése a leghatásosabb életörömök forrásává válhatik. Nem lehet azt sem mondani, hogy ezek az emberek gyakorlataikat csak tetszésük szerint és csak addig végzik, míg szórakozást találnak bennök, mert tudjuk, hogy számos erős ember a maga sportját a végső kimerülésig, sőt életveszélyig üzi és hogy a nem fizetett kedvtöltés épp ezen a téren olyan rekordokat eredményez és akkora áldozatokat követel, melyeket pénzért kapni alig lehetne.

Mai nap ugyan bizonyos testi munkákat kevésbé megbecsülendőknek és tisztességeseknek tartunk, mint más munkákat, leginkább azért, mert azokat végző munkás emberek a legműveletlenebb és a legdurvább emberek sorából telnek ki és mert a munkák is lélekölő egyformaságban a teljes fizikai kimerülésig folytatódnak. Azonban magában véve semmiféle munka, mely az emberiségre nézve hasznos, nem lehet szégyenletes a nemes emberre, sőt éppen efféle munkát magasabbra kellene becsülnünk és tisztességesebbnek tartanunk,

mint a sportot, mely utóvégre is nem egyéb, mint egyik neme a pihenésnek vagy kiegészítése és pótlása a fizikai kenyérkereső munkának. Magában véve minden testi munkát, ha megfelelő közegészségi rendszabályok figyelembe vétele mellett s a munkaidő észszerű korlátai között folyik, hogy az egészségnek meg ne ártson, szabad férfiak és nők illendő és kellemes foglalkozásaként, a testi erők edzésére szolgáló legnemesebb sportjaként tekinthetünk. Azok a társadalmi osztályok, melyek most nap mint nap nyolc-tíz óráig a kontorban, a szerkesztőségben, vagy az irodában ülnek, tollukkal a papírt végigszántják, sokkal egészségesebbeknek és boldogabbaknak éreznék magukat, ha naponkint pár óráig gyaluval és ráspolylyal, vagy fejszével és ásóval végezhetnének valami hasznos munkát.

Ezek tehát mind olyan foglalkozások, melyekre testünknek, hogy egészséges legyen és megerősödjen, szemlátomást szüksége van. A fejlődő tagok megfeszült inaik és dagadó izmaikkal, főképp az ifju korban, midőn az egész test fejlődésben van, megerősítést, folytonos gyakorlati igényeinek — de miképp áll már most a dolog a szellemi munkával? Nem szorulnak-e vajjon a mi szellemi tehetségeink is, az emlékezet, a képzelő tehetség az ész hasonló erőteljes működésre? Ez a kérdés kissé különösnek tetszhetik azoknak, akik tudják, hogy a mi agyvelőnk és egész idegrendszerünk, úgy, miként a mi kezeink és lábaink, testi szervek, hogy miként ezek, szintén a természet körforgásának vannak alávetve, keletkeznek, nőnek és elpusztulnak. A szellemi erők tehát, amelyek az agyvelőben bírnak középpontjukat, szervük és testi segédeszközeik fejlődése szempontjából, amelyek nélkül működni képtelenek,

folytonos célirányos gyakorlást igényelnek és képességeik észszerű megerősítését és működését a legtisztább és legmagasabb kielégítéssel jutalmazták, amelyet embernek egyáltalában elérni módjában áll. Eszünk és képzeletünk épp úgy vágyunk élelemre, mint a gyomrunk és hosszú ideig kellett nekik emészthetetlen élelmet nyujtanunk, hogy ez az élénk, teljesen soha sem csillapítható vágyakozás, étvágytalansággá, azaz tompa egykedvűséggé vált.

Különösen erős a vágy a szellemi foglalkozásra, roppant bensőséges az annak kielégítését követő boldogság természetesen azoknál az embereknél, akiket a Gondviselés kiváló szellemi adományokkal felruházott. Ezeknek nem kell külső ösztönzés, hogy művekért lelkesedjenek. A mű maga, a dal, mely gégejükéből kiszabadul, az ő bőséges jutalmuk. És ez a jutalom gyakran az egyedüli is, melyet itt a földön remélhetnek. A költészet és bölcsészet legtisztéletreméltóbb műveit nem honorálta meg évenként a kiadó, Homér és Dante soha sem voltak az utánnomás ellen megvédve és az emberiség legnagyobb drámaírói, egy Aischyios, Sophokles és Eurifides, egy Shakespeare, Schiller és Göthe, vagy a mi Madáchunk soha sem élveztek tantiemeket szindarabjaik jövedelméből. Itt ott megjutalmazott egy-egy bőkezű fejedelem egy vándorló hegedűst, egy-egy fővilágosult nép babérral koszoruzta meg egy költőnek a homlokát, de anyagi, habár csak a tárgyilagoss munkának megfelelő, jutalom művészeti és költői alkotásokért még manap is akárhányszor a költők kielégítetlen álmát képezi a szellemi tulajdon védelme, pedig még olyan fiatal vívmánya az osztó igazságnak, hogy a szegénység még ma is tejtéstvére és gondnoknője a muzsáknak. (Vége köv.)

vezetését Elöl jönnek az asszonyok azután a férfiak következnek. Az elnök sorra felolvassa a nevüket, hogy megállapítsa a vádlottak személyazonosságát, ami nem valami könnyű dolog.

Az érdemleges tárgyalás előtt dr. Baumfeld Lajos védő szóváltette, hogy a nyomozásban résztvevő csendőrök kizárásával kényszerítették az elfogott cigányokat az igazságnak meg nem felelő bűncselekmények bevallására, arra kérte tehát az elnököt, hogy e tárgyban intézzen kéréseket a vádlottakhoz.

A kérelemnek nem adott helyt az elnök. Féltilzenkettőkor az elnök a vádirat felolvasásához hozzátartozókat.

A vádlottakat Lakatos Balogh János (Sztójka Parnó) kivételével kivezetik a börtönőrök.

Az elnök: Ismerte maga Surányi János bandáját?

A vádlott: Nem.

— Hiszen maga volt a dánosi gyilkosság fővezére.

— Nagyságos ur, sohase jártam én arra felé, meg nem is voltam Surányi János bandájában.

— Lesznek ám itt bizonyítékok is és magának mindent a szemébe fognak mondani. — En nem tehetek róla, nekem nincsen semmi tudomásom. En ártatlan vagyok.

— A cigányt — mondta az elnök — akárhol be lehet fogni és mindjárt el lehet itélni, az sohasem ártatlan.

— Ártatlan vagyok, mint az Isten fenn az égben.

— Van itt egy ujjlenyomat, amelyet a dánosi kocsmában találtak egy poháron. Arról kiderült, hogy a maga ujjlenyomata. Ha más bizonyíték nem volna, csupán egyedül ez, már elég volna a maga bűnösségének a megállapítására.

— Méltóságos elnök ur, megkövetem aláson, az csak akkor lenne bizonyíték, ha egyedül nekem volna ujjam a világon, másnak meg nem adott volna az Isten.

— Be volt ugy-e vágva a maga hüvelykujja?

Nem, hála Istennek, sohasem.

— Hiába, az ujjlenyomat megdönthetetlen bizonyíték.

— Már pedig több embernek lehet egyforma ujj, aminthogy van is.

— Hát van két egyforma ember a világon?

— De mennyit!

A vádlott tagad a végletekig, mignem az elnök leülteti. Következett: Lakatos Lajos kihallgatása. Nem érzi magát bűnösnek. Tanu rá az Isten. Két Isten — mondja — egyik, aki az égben van, a másik a nagyságos elnök ur. (Derültség.)

— Hiszen maga volt a fővezér, maga ütötte agyon fejszével a Szarvas-csárdában a kocsiat.

— Az Istenre esküszöm, hogy nem igaz, nem is voltam a nyáron Pestmegyében. Ha nem igaz, amit mondok, állítsanak ki a cirkusz tetejére, vagy a kiállításba szegyen szemre. (Nagy derültség.) Aztán meg azt hiszi a nagyságos elnök ur, hogy csak cigányok vannak a világon, mintha bizony magyarok nem éppen úgy gyilkolhatnának.

Az elnök félegykor felfüggeszti a tárgyalást.

Délután Lakatos Jánost, Kolompár Balog Tutát, Lakatos János Kumát hallgatta ki a törvényszék. A kihallgatott cigányok tagadnak mindent Lakatos János Kuma a gyóni rablógyilkossággal is van vádolva, erre vonatkozólag azonban azt mondja, hogy még azt sem tudja, hogy az a helység a világon van.

A tárgyalást délután háromnegyed 1 órakor mára halasztotta az elnök.

UJDONSÁGOK.

A Kath. Kör. záróünnepélye.

A Katolikus Liceum ideai előadásainak nagy sikerű sorozatát méltóképen fogja befejezni a mai záróünnepély, mely iránt városzerte a legnagyobb érdeklődés tapasztalható a közönség körében.

Pálffy Béla, az ünnepelt szónok előadása elé mindenki nagy érdeklődéssel tekint. Előadásunk címe: *Felebaráti szeretet és humanizmus*. De nem kisebb az érdeklődés az izléssel összeválogatott művészi számok iránt sem. Tegnap a közreműködő művészek főpróbát tartottak a rendezőség néhány tagjának s a hozzátartozók jelenlétében. Előre elárulhatunk annyit, hogy az összes zeneszámok szépségükkel meg fogják lepni a közönséget. Szalay Stefike művészi zongorajátéka, Frankó Sándor varázshagedűje, a székesegyházi énekkar pompás magyar dalegyvelege mind nagy hatásra számítanak. Valóságos meglepetés lesz Víköl Róza operaénekesnő száma, kinek terjedelmes, érces tisztaságú és nagy erejű mezzoszopránjához hasonlót ritkán hall az ember.

A jegyekre már is sok előjegyzés történt de még mindig kaphatók Láng József üzletében és a pénztárnál, 2 koronás jegyek az 1—5 sorban számozott ülőhelyekre, valamint az 1 koronás számozatlan ülő- és állóhelyekre.

Az ünnepély műsora a következő:

1. *Liszt*. Magyar rhapsodia No 13. *Chopin* Concert et ude Ges dur. Zongorán előadja Szalay Stefike orsz. zeneakad. tanárjelölt.

2. *Előadás*. Felebaráti szeretet és humanizmus. Tartja Pálffy Béla.

3. *Grieg dalok*: Solvejgs lied, Berceuse, Morgensthan; *Sarasate*: Playera; D'Ambrosio: Canzonetta Hegedűn előadja: Frankó Sándor, zongorán kíséri Szalay Stefike.

4. *Mayerbeer* Proféta operájából az Aldás ária, *Kacsóh* Rákócziójából a Magda ária. Eneklő Víköl Rózi opera-énekesnő, zongorán kíséri Szalay Stefike.

5. *Lányi magyar dalok*. Eneklő a székesegyházi énekkar.

Az ünnepség délután 5 órakor kezdődik a főgimnázium dísztermében.

Uj kamarás. A király Gerliczy Emil 5. számú dzsidás ezredbeli tartalékos főhadnagynak a kamarási méltóságot díjmentesen adományozta.

*** A polgári iskolai tanárok gyűlése.** Az országos polgáriszkolai tanáregyesület május 11-én Nagyváradon tartja közgyűlését. Ez alkalomra az egész országból összegyűlnek itt a polgári iskolai tanárok. Nagyvárad városa tanácsa az országos gyűlés céljaira 100 koronát szavazott meg. Lám, hogy a városi tanács is tud bizonyos esetekben takarékos, sőt szűkmarku lenni.

*** A szünügyi bizottság ülése.** Nagyvárad város szünügyi bizottsága szombaton, április hó 25-én délután 5 órakor ülést tart a városqzán.

*** A miniszter leckéje.** Tegnap közöltük a városi tanács azon határozatát, hogy a hiteltulépéseket megszorítja s a költségvetés szigorú megtartását követeli meg az összes, utalványozásra és megrendelésekre felhatalmazott tisztviselőktől. Erre nagy szükség is volt, mert a tegnapi tanács ülésén is volt egy ilyen illetéktelen rendelkezés némi összeütközés. De méginkább sarkalta erre az elhatározásra a városi tanácsot a miniszter szigorubb eljárása, amelylyel az ilyen tulköltekezéseket most már

elbírálja. Tegnap ismét érkezett le a belügyminisztertől egy leirat, amelyet aligha lehet csak úgy negligálással elintézni. A Bémer-tér, Szent-János-utca és Rákóczi-ut aszfaltozása, csatornázása, rendezése körül 42,933 korona 93 fillér tulkiadás, illetve hiteltulépés merült fel s ebből 23,322 koronát a törzsvagyonalpból fedeztek. Erre a tulkiadásra utólag kérte a tanács a törvényhatóság jóváhagyását. A belügyminiszter most vissza küldte a közgyűlési határozatot — jóváhagyás nélkül. Mielőtt a jóváhagyást eszközölné, a tanács adjon választ, illetve felvilágosítást, hogy az elő nem irányzott munkálatok törvényszerű határozathozatal végett a törvényhatósági bizottságnak a kellő időben, tehát a kivitel előtt, bejelentettek-e s ha ez nem történt meg, minő jögon rendelte el a tanács saját hatáskörében ezen munkák keresztülvitelét. Igazoló jelentést kíván továbbá a tanácstól az iránt, hogy az elő nem irányzott munkák folytán felmerült 42933 korona tulkiadás fedezésére a tanács mily alapon vette igénybe a törzsvagyont s miért nem tett kellő időben előterjesztést a törvényhatósági bizottságnak, hogy az a tulkiadások fedezése tekintetében határozatot hozzon. — Ez bizony elég kemény lecke a tanácsnak.

*** Weisz Izidor pere.** Ez év elején a nagyváradai »Közgazdasági Bank« igazgatósága különféle szabálytalanságok miatt Weisz Izidor vezérigazgatót ezen állásától felfüggesztette s elbocsátotta az intézet kötelékéből. Az igazgatóság ezen határozata ellen Weisz Izidor pert indított s kérte, hogy a bíróság a felmondás illetve elmozdítás érvénytelenségét mondja ki. A nagyváradai kir. törvényszék most hozott ítéletet az ügyben s mivel az igazgatóság az elmozdítás indokául szolgáló szabálytalanságokat beigazolta, Weisz Izidort a törvényszék kérésével elutasította.

*** A Vilmos huszárok attakja.** Az Edison mozgólénykép színház vezetőségének az a szerencsés ötlete, hogy a hírneves Vilmos huszárok nagy lovas attakjáról és több gyakorlatáról a huszárlaktanya udvarán és a nagyváradai korzóról a Bémer-tér és a Rákócy ut mindkét vonalán mozgólényképfelvételt eszközöltetett, igen sikeres eredményre vezetett. A budapesti Projectograf mozgólényképgyár tegnap sürgőnyileg arról értesítette az Edison színház vezetőségét, hogy a husvét első napján mindkét helyen felvett kinemotogramm kitűnően sikerült, a képek elevenek, érdekesen mozgócsoportokkal népesek minden alak kitűnően felismerhető. A szenzációs képek szombaton e hó 25-én már bemutatóra kerülnek. Jegyek e bemutatóra már péntek délelőtt 10 órától válthatók. Az Edisonban addig is a jelenlegi kitűnő Pathé képekből álló műsor szórakoztatja a közönséget.

*** A község jegyzőjéért.** Ismertettük annak idején, hogy Porumb Kornél illyei jegyző ellen megindította az alispán a fegyelmi vizsgálatot, mert a jegyzői hivatalban több mulasztást talált. A vizsgálat során megállapítást nyert az is, hogy Porumb Kornél a hivatalos pénzeket sem kezelte rendesen s azokból több ezer korona hiányzott. A vizsgálat alatt a jegyző öngyilkosságot is akart elkövetni, melyben hozzátartozói megakadályozták. A jegyző családja a hiányzó pénzeket befizette a község pénztárába, úgy hogy a községnek semmiféle kára nem lett. Az alispánnak azonban törvényes kötelessége volt a fegyelmi vizsgálatot tovább vezetni a jegyző ellen. Az ügy még tavaly keletkezett s most sincs betegezve. Tegnap az illyei lakosok közül 41-en kérvényt adtak az alispánhoz a jegyző érdekében. A kérvénye-

zók azt adják elő, hogy a jegyző cselekedeteiből semmiféle kár nem származott a községre, mert minden hiányzó pénz megtérült. A jegyző pedig az elkövetett cselekedetei miatt már eléggé megszenvedett. Kérik ezek alapján úgy a maguk, mint a község nevében, hogy a jegyzőt ne büntessék meg és szüntessék be ellene az eljárást. Az esetben pedig, ha ez nem lehetséges, úgy a büntetés kiszabásánál ne a legszigorúbb büntetést alkalmazzák. A kérvény a Porumb ügyhöz lett csatolva s a legközelebbi tárgyalása alkalmával lesz meghozva rá az ítélet.

x Megérkeztek dus választékos szép plüsché-, selyem és cukortojások, díszdobozok. Friss saját készítményű bonbonok igen előnyös árban kaphatók, nemkülönben ünnepi diós mákos patkók és kalácsokat megrendelésre bármilyen árban készítik. MOLNÁR H. cukrász, Bémer-tér 2. — Telefon 395.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor

Csütörtökön: Hoffmann meséi.
Pénteken: Aranyvirág.
Szombaton: Bob herceg.
Vasárnap este: Vig üvegy.

Aranyvirág — Diósy Nusi. Ma, csütörtökön a híres Huszka-Markos daljáték címszerepében Diósy Nusi, az új és máris föltűnt szubrett lép föl, azonfelül Asszonyi, Kassai és Déry is játszanak. Ma lesz a társulat ez új erőinek a tulajdonképpeni bemutatkozása.

TÁVIRATOK.

Elhunyt miniszterelnök.

London, apr. 22. A volt angol miniszterelnök, Campell Bannerman meghalt. Mintegy két héttel ezelőtt mondott le a miniszterelnökségről, de a politikai élettől már hónapokkal ezelőtt visszavonult, amennyiben súlyos betegsége ágyhoz kötötte őt. Campell-Bannerman egyike volt Anglia legkiválóbb politikusainak, aki egyéniségével, nagy tudásával még a konzervatívok rokonszenvét is megnyerte. Halála gyászba borította egész Angliát. Utóda a miniszterelnöki székben lord Asginth lett, a Campell Bannerman kabinet kincstári minisztere, aki alig néhány nappal ezelőtt foglalta el új hivatalát.

A Wagner-pör.

Baja, április 22. A törvényszék ma kezdte meg a milliós per tárgyalását. Wagner Sándor I. r. vádlott 3 óra hosszáig tartó előadásban elmondta az ügy történetét. Ártatlannak mondja magát, hamisítást egyáltalán nem követett el s az, ami a könyvekben hamisításnak látszik, csak a tévedés kijavítása. Nyugodtan beszélt, jegyzetei vannak, amelyekhez sűrűn folyamodik. Az elnök megszakítás nélkül hagyja beszélni. Délután folytatják Wagner kihallgatását.

Összeesküvés Mánuel király ellen.

Lisszabon, ápril 22. A portugál határig expresszlevél; onnan táviratként továbbított. Mánuel király élete ellen tervezett összeesküvést

fedeztek fel. A gyilkosságot a parlament megnyitása napján akarták végrehajtani. A republikánusok egész tömegét letartóztatták. Lisszabonba, a parlament megnyitása napjára, csapatokat koncentráltak s a palotától a parlamentig az utat hármassorban sorakozott katonasággal őriztetik.

A király zárt páncélos kocsiban egy lovaszerezzel kíséretében vonul a megnyitáshoz. A republikánus sajtó inti a kormányt, hogy ne folytassa akcióját, mert Portugáliában ugyanaz a sors érheti a királyságot, aminő Franciaországban érte.

Igazságszolgáltatás.

Az ünneprontó halála.

A nagyvárad kir. törvényszék esküdtbíró-sága a tegnapi nap folyamán tartott folytatós tárgyalásán hozott ítéletet a tegnapi számban részletezett ügyben. A tárgyalás a délelőtti folyamán a tanúkihallgatásokban merült ki, délután az esküdtekhez intézendő kérdések megszövegezése körül folyt élénk és izgalmas vita a vád és a védelem képviselői közt aztán a pörbeszédre került a sor. A vád és védelem előterjesztéseinek a hosszadalmassága miatt az esküdtbíró-ság csak a késő esti órákban hozta meg a verdiktjét, melynek alapján a törvényszék Mikó Józsefet erős felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testisértés vétsége miatt négy évi börtönrre ítélte, amely büntetésből 11 hónapot az előzetes letartóztatással és a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek számít, Mikó Zsigmondot pedig, mint tettestársát három havi fogsággal sújtotta, ami a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vétetett. A védelem a kir. ítéletábrához semmisségi panasszal élt.

Megrágalmazott miniszterelnök.

Pozsonyból jelentik: Az ottani törvényszék mint esküdtbíró-ság ma kezdte tárgyalni azt a sajtópört, melyet az ügyészség osztályelleni lázítás, izgatás és Tisza István grófnak miniszterelnöki hivataloskodása alatt való megrágalmazása miatt indított *Weltner* Jabab szocialista vezér ellen, aki az inkriminált cikket a »Népszavá«-ban megírta. A pör másodrendű vádlottja Schwarcz Gábor, aki viszont Roszner Ervin bárót rágalmozta. A mai főtárgyaláshoz több tanu és szakértő van beidézve, köztük Gyémánt Bertalan, az ismert könyvszakértő. A tárgyalás iránt nagyfokú érdeklődés mutatkozik. Sporzon Gyula elnök a tárgyalást 10 óráig nyitotta meg az esküdtek kisorsolásával.

A tárgyalás megnyitáskor a védő kérte a széleskörű bizonyítási eljárás megindítását. Minek folytán kéri gróf Tisza Istvánt és Fényes Lászlót sürgőnyileg megidézni a tárgyalásra. Fényest úgy kéri megidézteni, mint aki jól van informálva a különböző panamákról. Kéri még Leitner Zsigmond és Schwartz Armin megidéztesét is, akik a romániai kereskedelmi és gazdasági bank dolgában tudnak információkat. A törvényszék elrendelte a kérelem teljesítését. *Weltner* és *Schwarcz* nem érzik magukat büntösknek. *Weltner* kijelenti, hogy információt Fényes Lászlótól hallotta és nagyrészt a Székességi lapok című újságból olvasta. A tárgyalás félnégy óráig tartott.

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, ápril. 22.

Osztrák hitelrészvény	—	—	626.25
Magyar hitelrészvény	—	—	734.75
Leszámitoló bank	—	—	403.—
Rimamurányi	—	—	509.35
Osztrák m. államvasuti részv.	—	—	644.50
Közuti vasut	—	—	528.50
Városi villamos vasut	—	—	282.50

A gabonátőzsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, ápril. 22.

Buza okt.	50 kilogrammonként	11.81
Buza apr. 1908	—	8.51
Rozs apr.	—	12.57
Zab apr.	—	91.11
Tengeri máj. 1903.	—	7.82

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. ápril. 22.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	—	109.25
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	—	92.—
Magyar koronajáradék	—	—	81.25
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	—	—	92.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	—	—	95.—
Magyar nyereség sorsjegy kölcsön	—	—	185.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	140.—
Osztrák járadék papírban	—	—	91.57
Osztrák járadék ezüstben	—	—	96.50
Osztrák járadék aranyban	—	—	113.75
Osztrák korona járadék	—	—	29.55
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	146.—
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	1780.—
Magyar hitelbank-részvény	—	—	633.50
Osztrák hitelbank-részvény	—	—	260.73
Osztrák magyar államvasuti részvény	—	—	69550

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

Haszonbérbeadási hirdetmény.

A nagyvárad lat. szert. püspökség közhírré teszi, hogy az 505/1523/1600 holdnyi mezőkeresztesi birtokát a rajta levő épületekkel 1908. május hó 18-án (hétfőn) délelőtti 10 órakor, zárt írásbeli ajánlatok alapján tartandó versenytárgyaláson 1910. január 1-től kezdődő hat (6) évre haszonbérbe adja.

A birtokművelési ágak szerint következőleg oszlik meg: szántó 436/1465/1600 hold, rét 56/400/1600 h., legelő 1/795/1600 h., nádas 1/1029/1600 h., földadó alá nem eső terület (tanya) 9/1034/1600 h.

A jelenlegi haszonbérletnek joga van az ugarfordulóból 1909-ben 1100 négyszögölével számított 100 holdat öszivel bevettetni s a termést 1910-ben learattatni és a helyszínén elcsépettteni. Ezt az új bérlet minden kártérítés nélkül tünni tartozik.

Pályázók tartoznak ajánlatukat kinyilatkoztatni, hogy a bérbeadási feltételeket ismerik s elfogadják; továbbá kötelesek ajánlatukhoz a bérösszeg 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban bántpénzül, mely az ajánlat elfogadása esetén biztosítékul szolgál, csatolni.

Az uradalom fentartja az a jogot, hogy a beérkező ajánlatok közül szabadon választhasson.

Ajánlatok 1908. május 18. napjának délelőtti 10 órájáig a nagyvárad lat. szert. püspökség jószágigazgatóságához (Nagyvárad, Rákóczi-ut 33/18. sz.) nyújtandók be, ahol a részletes feltételek megtudhatók.

Nagyvárad, 1908. április 21.

Erős Rezső, s. k.
jószágigazgató.

Uj butor nagyraktár!

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy saját

kárptos, asztalos, esztergályos műhelyünket és bútortelepünket kibővítettük és azt a mai naptól kezdve

Pelleyné és Schmidt

bejegyzett cég alatt fogjuk tovább vezetni. Minden törekvésünk oda irányul, hogy a legkényesebb izlésnek is eleget tegyünk. Araink igen szolidak. Szilárd munkánk és pontos kiszolgálásunkért több oldalról már is elismerésben részesültünk. Allami hivatalnokok és katonatiszt uraknak igen előnyös árt számítunk.

A n. é. vevőközönség szives pártfogását kéri

Pelleyné és Schmidt
NAGYVÁRADON, Teleky-utca 24. sz.

Gépjavitó műhely

NAGYVÁRAD

Hattyu- és Vitéz-utcák sarkán.

Teljesen korszerűen, legujabb gépekkel felszerelve és villanyerőre berendezve. Készíték, javítok és szerelek mindennemű **gazdasági gépet, modern berendezéseket, gőzgépeket.** Elvállalom **nyomdai gépek** javítását is felelősség mellett.

A nagyérdemű közönség tömeges pártfogását kéri:

Schmidt Frigyes.

Legjobbak

a

Moskovits

czipők.

Kossuth-utca 5.

24

!! Kedvező fizetési feltételek !!

Saját érdeke

minden hölgynek, hogy

tavaszi ujdonságainkat

női ruhaszövetek, selymek, delinek és mosóárukban, ugyszintén tavasszi női felöltők és taft kabátokban megtekintse.

Szebbet, jobbat, divatosabbat

sehol olcsóbban nem kap

mint nálunk.

Két nagy csődtömegből

került 2500 méter gyapju delin à 50 kr., valódi »Koechlin«-féle levartimok à 42 kr., **1000 méter csikos tavasszi kelme 75 krajcártól, 1650 méter szines és fekete taft 1 frt 20 kr.-ért, 120 széles taft fihr és liberty selyem még nem létezett olcsó ár 2 frt 88 kr.**

Struc boák, selyem alsók, japán övek

27 százalékkal olcsóbb mint bárhol.

Vászon és asztalneműekben

a régi elismert szolid minőségek és árák.

Nagybecsű pártfogást kérünk:

Wallerstein Fülöp Fiai

Bémer-tér, Pannonia mellett

!! Kedvező fizetési feltételek !!

Közgazdasági Bank r. t.

Nagyváradon, Teleky-u. 10.

Telefon 742.

Telefon 742

Hitelt nyújt váltóra, folyószámlára, értékpapírra, betáblázás mellett ingatlanokra.

Elfogad betéteket

5%

kamatozás mellett a betét napjától számítva. (Betét kamat-adót a r. t. viseli.)

Takarékosság előmozdítása céljából forgalomba hozta Selfmen-féle takarékperselyeit, melyek már is nagy népszerűségnek örvendenek. Ily perselyek 6 korona betét lefizetése ellenében a pénztárnál kaphatók.

Intézetünk elvállalta hazánk egyik legtekintélyesebb életbiztosító intézetének: a Magyar Élet és Járadék Biztosító Intézet, mint szövetkezet vezérképviselőt.

Cheque számla szám 21.261.

tisztelettel:

Közgazdasági bank részvénytársaság.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

6320—1908. szám.

Hivatalos hirdetmény

a védhimlő oltásról.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala közhírré teszi, hogy az 1887 évi XXII. t. cz. s ezzel kapcsolatosan a m. kir. belügyminiszter által 1887 évben 40180 sz. a kiadott körrendelet értelmében a város területén hivatalból ezközlendő védhimlő oltásokat a városi tisztiorvosok folyó évi május 3-ik napjától kezdve minden vasárnap délelőtt reggel 9—11 óráig Ujváros, Kert-utca 9. szám alatt a tüzoltó lak-tanya nagytermében fogják megtartani.

Felhivom ennél fogva a város közönségét, s különösen a szülők, kereskedők és iparosokat, hogy a még be nem oltott vagy újra oltásra kötelezett gyermekek illetve tanoncokkal a jelzett helyen és időben megjelenni annál is inkább szigorú kötelességüknek ismerjék, mivel ellen esetben az idézett t. cz. 11. §-a alapján 2-től 100 koronáig terjedhető pénzbüntetésben marasztalom őket.

Nagyvárad, 1908. évi április 15-én.

Gerő,

r. főkapitány.

Valódi brünni szövetek

az 1908. évi tavasszi és nyári időnyra.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes tértarakhoz (kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 12 korona
olegondó, csak	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.- K.-ért, szintúgy felöltőszövetet, turistalódent, selyemkangarnt stb. stb. gyári áron küld a mutat megbízható és szolid cég mindenütt ismert postógyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az időnyék, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árák. Ürítési válasszék.

Mintahú, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss áruban.

GÖZFÜRDŐ. GYÓGY- -- FÜRDŐ-OTTHON. --

Nem kell a **rheuma, csuzos, köszvényes bajok** gyógyítása miatt a drága fürdőket felkeresni. Otthon biztosabban, pontosabban fürösztheti gőzben, vagy gyógynövény forrázat gőzében mindenki fájdalmas tagjait a **RYTKÓ-féle szabadalmazott gőzfejlesztő készülékkel.**

Ezen készülék a beteg testrészekre alkalmazza közvetlenül a gyógyító gőzt és az ott esetleg évek óta fennálló csuzt, rheumát, köszvényt megszünteti teljesen. A gőzök hófoka látható a hőmérőn és így mindig ellenőrizhető. A fejlődött gőz csak helyileg hat, nem okoz fejszédülést, rosullétet, vagy nehéz légzést stb. Bővebb felvilágosítással, 1 kor. bélyeg beküldése ellenében szívesen szolgál a feltaláló.

Egy fürdőhöz szükségeltető teljes gőz 370. 4 fillérbe kerül. 1-150 Egészségi cipők, valamint izzadtság szívó talpbetétek is itt kaphatók. Megtekinhető a feltalálónál:

Rytkó Viktor

Jelenleg **NAGYVÁRAD, Nagyteleky-utca.**

Hirdetések a legjutányosabb árban
vétetnek fel e lap kiadóhivatalában.

BUZIÁSI PHÖNIX ASVÁNYVIZ

VESE- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL MINDEN VIZET FELÜLMUL.
KELLEMES, KISSÉ SAVANYKÁS IZŰ, VASMENTES, SZÉNSAVDUS,
RENDKIVÜL ÜDITŐ ASZTALI VIZ.
ORVOSILAG AJÁNLVA. ORVOSILAG AJÁNLVA.

Ivógyógmódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemence idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

SEBŐIMRÉ

könyv-, zenemű-, papir-
írószerekkereskedő ajánlja
dusan felszerelt raktárát a
magyar német francia és angol iro-
dalom összes termékeiből, nemkülönben dus választéku raktárát

papir és írószerekben

legjutányosabb árak mellett.

Pontos kiszolgálás.